

BAKARSKA ZVONA

BROJ 2 GOD. I

BAKAR 1963. – 1964

C R K V E N E   O B A V I J E S T I

1. Svete Mise u župi Bakar

Nedjeljom i blgdanom od 1. nedjelje listopada do Cvjetne nedjelje:

U 8,30 sati u crkvi sv. Margarete
U 10,30 sati u župnoj crkvi sv. Andreja
U 16 sati u crkvi sv. Kuzme i Damjana
Radnim danom u 7, 30

U župnoj crkvi: ponedjeljak, srijedu i petak
U sv. Margareti: utorak, četvrtak i subotu

2. Vjeronauk u župnoj crkvi od 1.IX.1963

Prva grupa u 10 sati, druga grupa u 11 sati i to utorak i petak.

Srijedom i subotom

Treća grupa u 11 sati, četvrta grupa u 16 sati, a nedjeljom na sv. Kuzmu, peta grupa u 17 sati.

3. Red sv. Misa na božićne blagdane:

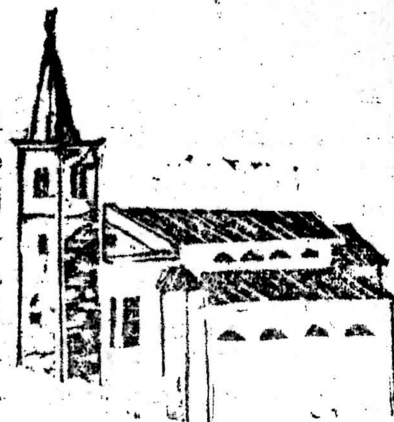
Ponoćka u župnoj crkvi točno u 24/12 sati.
Na Božić dječja Misa u 8,30 sati u crkvi sv. Margarete i pjevana u 17 sati u župnoj crkvi.

Na Stjepanje pjevana Misa u 17 sati u župnoj crkvi.

Na Staru Godinu 31. prosinca sv. Misa po običaju, blagoslov u 17 sati. Kod blagoslova propovijed i na koncu Tebe Boga hvalimo.

S V E T I   A N D R I J A

patron župe Bakar

U starom poganskom Rimu pod imenom "patronus" označivalo se zaštitnika ili zagovornika. Taj je mogao biti koja osoba ili neko božansko lice. I naša je župa imala od davnine dvojne patrone: svjetovne, koji su upravljali gradom, pomagali naše crkve i brinuli se za dobrobit župe i nebeske, kao zaštitnike župe, a to su bili mučenici i sveci, koje su naši vjernici napose štovali.

Nebeski patron bakarske župe je sv. Andrija, apostol i mučenik. Njegova je svetkovina 30.XI. Napisat ću nešto o njemu i velebnoj crkvi koja je posvećena njemu u čast i o našoj župi, koja stoji pod njegovom zaštitom, dok ću o svjetovnom patronu progovoriti drugom zgodom.

Sv. Andrija rodio se u Betsaidi na Genezaretskom jezeru i bio je brat Šimuna, kasnije nazvanog Petra. Obojica su bili ribari. Isprva je bio učenik sv. Ivana Krstitelja. Kad se Isus vratio iz pustinje, prvoga je pozvao Andriju i zato se on zove "prvopozvani". Andrija je doveo Isusu brata Šimuna. Ostavili su ladje i mreže, pošli za Isusom i postali Njegovi apostoli. Primivši Andrija Duha Svetoga pođje prema staroj predaji propovijedati evandjelje u Skitiju (današnju Rusiju), Trakiju (dio Turske) i Epir (Grčku). U grčkom gradu Patrasu upravitelj grada Enea pozva preda se i zaiska od njega da žrtvuje bogovima. Andrija mu odgovori: "Ja žrtvujem jedinom, svemogućem Bogu svaki dan neokaljanog Jaganjca na oltaru, pa kad svi vjerni blaguju Njegovo

tijelo, žrtvovani Jaganjac ostaje čitav i živ." Upravitelj ga osudi na smrt, i to na križ. Kad je apostol ugledao križ (u obliku X, po čemu se i zove Andrijin Križ), na koji će biti razapet, pun duševne radosti uskliknu: "Dobri križu, koji si tako divno zasjao od kada je na tebi visio Gospodin! Križu dugo željeni, žarko ljubljeni, bez prestanka traženi! Uzmi me od ljudi i vrati me mojemu Učitelju, da me po tebi primi, koji me je po tebi otkupio". Dva dana je divni starac visio živ na križu pa ni s križa nije prestao propovijedati Krista, dok je bilo daha u njemu. Kosti su mu prenesene u Carigrad, a kasnije u Rim, gdje počivaju u crkvi njegova brata sv. Patra.

Vrlo je teško pitanje, kad je sagradjena prva crkva sv. Andrije u Bakru. Pročitao sam, što o tom piše naš bakarski povjesničar Mate Mažić i pitao za savjet Dra. Antu Cividinija, Antu Herljevića i Dr-a Ivu Marokina, koji se tim pitanjem bave. Prema njihovim savjetima i sugestijama sastavio sam ovaj kratki prikaz.

Po ljetopisu Bartolomeja Barčića postojala je u Bakru crkvica sv. Andrεja već god.1087, ali u drugačijem obliku. To je bilo skoro pred 900 godina. Godine 1167 bila je ta crkva iz ruševina nanovo podignuta i pregradjena.

Prvi put se spominje bakarska župa i njezin župnik Krstiha godine 1288 u starom Vinodolskom Zakoniku. To je bilo za prvih vremena Frankopanske - gospoštije u Hrvatskom Primorju. U javnim ispravama iz 15 stoljeća, naročito u glagoljskom spisu od g. 1414 imade spomena o crikvi sv. Andrije apostola u Bakru sa župnikom Didakom, koji je bio vikar (zamjenik)krbavskoga biskupa Geminiana. Evo još nekoliko imena bakarskih župnika iz 15 stoljeća: Žibol god. 1431 i Antun Radovčić god. 1445 - 1455, Paval Neskutić god. 1464 - 1484, Juraj god.1485, Ambroz Radovčić god. 1492.

Važna je bila u našoj povijesti bitka na Krbavskom polju god. 1493. Turci su hametom porazili Hrvate. Poginuo je cvijet hrvatskog plemstva. To je bilo rasulo ostataka hrvatskog kraljevstva. Sjedište naše biskupije grad Modruš bio je razoren, a narod i svećenstvo iz istočnih naših krajeva traže utočište kod svojih sunarodnjaka u Hrv.Primorju. God. 1494 pojavljuje se i modruški biskup u Bakru, i od tada imamo u gradu kuću "Biskupija", koja je još i danas crkveno vlasništvo. Crkva sv. Andreja postaje stolnom.

Gdje je biskup tu mora biti i kaptol, ili prema starim ispravama; kapitul, premda postoje kaptoli i bez biskupa, tzv. zborni kaptoli. Takav je bio u Bakru prije dolaska modruškog biskupa. U jednoj glagoljskoj ispravi od god. 1445, spominje se "Kapitul" crikve sv. Andrije. Za vrijeme stolovanja modruških biskupa u Primorju služio se bakarski kaptol pečatom na kom je urezan lik sv. Andrije i ovaj natpis: "Pečat gospode kanonika stolne crkve modruške, koji bivaju u Bakru."

Župa je Bakar tada pa sve do 19 stoljeća bila ogromna i obuhvatala je teritorij Bakra, Krasice, Praputnjaka, Škrljeva, Kukuljanova, Drage, obiju Kostrena. Od toga je danas ostao samo grad Bakar s filijalkom Vitoševo. U bakarskom su dekanatu danas ove župe: Bakar, Bakarac, Dol (Križišće), Hreljin, Kraljevica, Krasica, Kukuljanovo, Praputnjak, Škrljevo, Šmrika i Zlobin. Postoji i bakarski arhidjakonat, koji ima još veći opseg i njemu pripadaju ovi dekanati: bakarski, vrbovski, brodski i čabar-

ski.

U povijesti bakarske župe kobna je bila godina 1750. Dan prije Andrejine i na sam blagdan 29, i 30.XI, udarci potresa teško su oštetili grad Bakar i porušili staru bakarsku crkvu sv.Andreja. Dok je ta crkva bila u ruševinama, obavljale su se sve kaptolske i župske funkcije u crkvi Majke Božje od Porta. I ta je crkva stradala od potresa, ali je brzo bila i popravljena.

Koncem 18 stoljeća počela je obnova crkve sv. Andreja i dovršena je god. 1802.

Za Napoleonovih ratova crkva je sv.Andreja bila ponovo zapuštena i s krova je bilo odneseno više tisuća žljebaca. Polovinom 19 stoljeća ostala je bez krova i skoro bez zidova. Od svoje župljanke Zlate Mikuličić, koja je to čula od svoje pok. bake doznao sam, da su tada na terenu današnje crkve sv. Andreja rasle smokve, a kokoši nesle, jaja u"kropilnici".

Istom god. 1852 bila je stolna i župna crkva na starim temeljima podignuta, proširena i obnovljena u današnjem obliku i postala ponovo sjedište kaptola i župe. To je bila zasluga tadanjeg župnika i kanonika, kasnije senjsko-modruškog biskupa Vjenceslava Šoića. Njegove kosti počivaju od god. 1939 u kripti sv. Andreja kraj mnogih bakarskih patricija, sudaca, kanonika i ostale stare bakarske gospode.

N E U B I J N E V I N O G A
(jedan mali dnevnik)

5 listopada: Moj život je započeo danas, premda moji roditelji i ne slute još ništa. Malena sam kao jabučno sjeme, no već postojim. Bit ću djevojčica. Imat ću plavu kosu i plave oči. Sve je već odredjeno, i to da ću voljeti cvijeće.

19.listopada: Već sam malo ponarasla. Ali još sam premalena da bih što mogla sama učiniti. Moja mama sve čini za mene. A ipak, ni ona ne zna, da me nosi pod srcem i da me hrani svojom krvlju. Ona je tako dobra. Netko kaže da ja još nisam prava osoba i da postoji samo moja mama. Pa ipak, ja sam stvarno osoba kao što je mrvica kruha uistinu kruh. Moja mama postoji, no postojim i ja.

23.listopada: Moja usta se tek počinju otvarati, a za godinu dana ću moći ponajprije smijati se, a kasnije i govoriti. Moja prva riječ će biti: "mama".

25.listopada: Danas mi je započelo kucati srce. Odsada će kucati za cijelog mog života, a da se nikada ne će zaustaviti da se malko odmori. Nakon mnogih godina će se umoriti, zaustaviti, a ja ću umrijeti.

2. studenoga: Svakog dana malko narastem. Ruke i noge započinju se formirati. No još moram dosta čekati dok me ove nožice podignu do maminih ruku, dok ove ručice uzmognu ubrati cvijeća i zagrliti mog tatu.

12. studenoga: Počinju se formirati prstići na mojim rukama. Kako su maleni! Jednog ću dana moći uzeti u ruke vlasi moje majke i staviti ih u svoja usta, a ona će mi reći, da sam mla...

20. studenoga: Tek je danas liječnik rekao mojoj mami da ja živim pod njezinim srcem. O, kako mora biti zadovoljna! Mama, da li si zadovoljna?

25. studenoga: Tata i mama možda razmišljaju, kakvo će mi ime dati. No oni i ne znaju, da sam ja djevojčica. Možda su mi i zabrali ime Andrija, dok se meni svidja Katarina. Već postajem velika.

10. prosinca: Već mi raste kosa: meka, sjajna, svijetla. Htjela bih znati, kakva je mamina kosa...

13. prosinca: Sada bih već mogla vidjeti. No, oko mene je sve tamno. Kad me moja mama bude dala na svijet, bit će toliko sunca i cvijeća. Mama, znaš li da ja nisam nikada vidjela cvijeća? No, ono što najviše želim je, da vidim svoju mamu. Kako izgledaš mamice?

24. prosinca: Tko zna, da li mama osjeća kucaje moga srca? Nekoja djeca dodju na svijet boležljiva na što nježne ruke liječnika čine čudesa, da im dadu dobro zdravlje. No, moje srce je snažno i zdravo. Kuca tako redovito: tok-tok-tok-tok! Mamice, tvoja djevojčica će biti zdrava!

28. prosinca: DANAS MI JE MOJA MAMA UBILA........

(iz lista šiben. biskupije VI.63, str.13)

N A Š   B A K A R

Patrassi, Lokaj, Vel-Kir, Volcera, Bolkort, Bakri, Buccari!

Tako su Bakar nazivali Grci, Rimljani, Kelti, Iliri, Arapi i Mleci, krstareći, gusareći i trgujući ovuda. Neminovni zakon razvoja mijenjao je naselju ime gospodara, upravu i lice, ali srce ne. Stoljećima dizao se i spuštao uza skale i niz skale, dok je napokon stvorio svoj današnji oblik. Veli se da je ovaj nalik na trokut ili piramidu. I jest! Vrh tomu liku čine "Vela vrata" a osnovku "Primorje".

Sadržaj toga lika ne ispuniše samo mrki "kortilji" sa dva, sa tri poda, nego još više vedre duše koje u nj udahnuše život. A taj život je osebujan kao što je osebujan i onaj kamik i onaj grič i ona j trs oko njega i ona živa voda ispod njega. Sve su to faktori životne zajednice, koji na toj točki krša izgradiše uzorno prirodno djelo- biser Hrvatskog Primorja.

Više nego sama priroda učinio je ovdje duh čovjeka-Bakranina. Kad bi tko god stupio na prag domova: sv. Križa ili sv. Andrije ili sv. Margarete ili Bl. Djevice Marije od Porta i kada bi smjerno upitao: "Čija vas je ruka tako skladno izdjelala?"- čuo bi tih i ponosan odgovor: "Ruka duha, koji upravlja ovim gradom! Isti bi odgovor čuo pred usnulim zidovima frankopanskoga kaštela, pred portom, biskupije" i tako redom pred svakim zdanjem diljem gradskih ulica i po obalama bljeskava zaliva. Taj duh je nastojao stvoriti tvarnu domovinu, da na njezinim temeljima osigura domovinu istine, ljepote i dobrote. Trgovina, obrt, brodovi, pomorci, ukratko sve, upravo sve, što se odnjihalo i zbivalo u

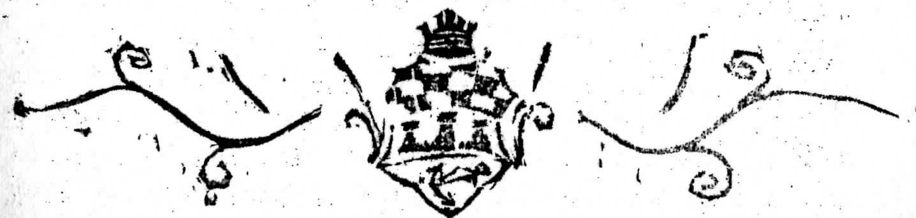
tom gradu, bilo je oduhovljeno tim duhom. Estetska, etička i religijska svijest bakarskih gradjana oblikovaše se pod snagom toga duha. Pod zaštitom te snage vladao je gradom mir, a taj je dopuštao, da se život razvija u svim pravcima. Na "Paladi" i u "Meščici" otiskivahu se u zaliv novi brodovi, da pod ravnanjem domaćih sinova, a vještih pomoraca, zaplove u najudaljenije krajeve svijeta. I dok su se oni na moru hvatali u koštac s bijesnim neprijateljima ljudskog života, a na kopnu prkosili virovima pohote i zla, dotle se u domu presvete Zaštitnice mornara uzdizahu srca skrušenim molitvama, a u domovima njihovim titrahu plamečci svijeća i lumina. Taj sveti duh oblikovao je naročiti tip bakarskog čovjeka i bakarske žene. U ogledalu toga tipa oštrim se crtama ističe ponos koji nije nikada pregonio u skrajnost. Što više on je u svim prilikama tjelesnog i duševnog života odavao samosvijest čovjeka, koju vodi duh njegove očinske zipke. S tim simpatičnim ponosom obredaše sinovi grada Bakra čitavim svijetom, čuvajući njihove misli na vrednote, što ih ostaviše na ognjištu obitelji svoje i na svakom dragom mjestu grada svoga. A kada se s tim istim ponosom vraćahu na domaći prag svoj, pa zagledavši kako se u sjaju domovinskog neba umiva čestito lice njihova grada, spokojno skidahu breme svojeg života i s vlagom u oku slušahu kako milo bruje zvona s gradskih zvonika, pa i onaj cinket, sa tornjića sv. Mihovila izvan grada. U tako svečanom času srce povratnika snažnije drhće, a usne jedva odolijevaju, a da ne bi šaptale: "Lijep je naš Bakar, uistinu lijep! Lijep je tvarno i duhovno! Takav je bio i onda kad su njime gospodovali Rimljani, i onda kada je bio dijelak Tomislavova kraljev-

stva; i onda, kada su njegovi muževi zajedno s ostalima pisali "Vinodolski Zakonik" i onda, kada su u njem bivali velikaši, Frankopani i Zrinski, i onda kada su pred njegovim vratima uzalud stajali Turci, i onda, kada je kapetan Bukovački, pod gradom, ljudski isprašio "Mlečiću ledja".

Na ljepotu Bakra i njegove okoline prvi je knjigom upozorio stranac Ljudevit Salvator nadvojvoda austrijski. Za njim su zaredali hrvatski pisci. Jedni pišući o prošlosti grada, drugi o značaju njegove prirode, treći čak i o pjenušavom nektaru s njegova trsa. Sve je ipak svojim zlatnim perom pretekao domaći sin Adolf Veber, profesor, akademik i kanonik stolne crkve u Zagrebu. Njegova Nadala i Paskva i njegov Avelin istinsko su ogledalo duha, kojim se već 2000 godina odlikuje ovaj zakutak bakarskog zaliva. Ljepoti ovoga duha još se i danas odazivlju oni svećenici, profesori, učitelji, pravnici, liječnici, pomorski časnici, ugledni trgovci, vrsni obrtnici i vješti ribari, koji se ovdje odnjihaše.

Slušajte! Na tornju sv. Andrije njiše se zvon. Na placi, na štandaru bati bandera a na njoj grb municipija bakarskoga sa crvenim i bijelim kockama, sa tri kule, i sa sidrom slobodne pomorske luke.

Dr. A. Cividini

IZ DNEVNIKA ŽUPE

Crkva Majke Božje pod krovom

Teda, negda, hvala dragom Bogu ccrkva je Majke Božje pod krovom. Uspjelo je svladati sve zapreke. Bilo je i smole(pegule),ali hvala Bogu i Majci Božjoj, te dobrim ljudima sve se sretno odsmolilo. Uspjelo je dobaviti drvnu gradju i što je bilo najteže,platit je i dovesti u Bakar. Kad su nove grede bile pred crkvom, a daske u crkvi,došli su tesari, primili se junački posla, skinuli stari krov, skrojili na zemlji novi krov i onda ga složili na samim crkvenim zidovima i pribili daske. Krovopokrivač sa svojim radnicima pokrio je krov crijepom, a limar stavio novi oluk.

Sad se barem kiše i snijega ne bojimo. A nemamo straha ni od bure, koja više puta puše u Bakru kao za okladu. Napravi doduše dosta štete na našim krovovima, da bude posla i zarade za naše zidare, ali zato pročisti zrak tako, da je u Bakru uvijek "friška arija".

Mnogi župljani, prijatelji Bakra i čitatelji "Zvona" vrlo će se poveseliti i od srca reći: No, hvala Bogu, da su jedamput došli do krova. Već su nam se tim krovom popeli na glavu. Dakle ipak smo uspjeli, premda je išlo kao ono zidanje Skadra,kako je rekao jedan podrugljivac. Istina, išlo je polagano ali sigurno. Ono najglavnije je uspjelo,ali nemojte se još prenagliti. Nije još sve gotovo. To je tek krov. Trebat će još dobro rukave zasukat, dok bude sve gotovo. Treba nam novi plafon. To je sada prvo na redu. Dogovorio sam se s domaćim majstorom Tonićem Grohovcem i on će preuzeti taj posao i izvesti ga ove jeseni. Stajat će i to para, ali mora biti. Ići će vrlo teško, ne plafon, nego penezi. Za plafon je lako, ali za novce,peneze je teško.

Prijatelje i dobročinitelje lijepo molim da nas ne bi zaboravili. Njihovom dobrotom uspjelo je izvršiti najveće i najteže poslove. Uspjelo je učiniti dvije trećine posla. Zato sad ne smijemo klonuti na finalu. Uzdajmo se u pomoć Božju i u dobra milosrdna srca, pa će i nadalje stvar ići naprijed i konačno uspjeti. A kad uspije, bit će to ne samo na čast i slavu Božju i Majke Božje od Porta, nego na diku i ponos, veselje i zadovoljstvo svih onih, koji su pomogli. Dao Bog! I dat će!

PRVA PETOLJETKA U BAKRU

13.	13.
VII.	VII.
1958	1963

Dragi moji župljani u gradu, diljem domovine i širom svijeta!

Na Margaretinu ove godine navršilo se pet godina da sam Vaš župnik. Sjećam se toga kao da je danas. Bila je nedjelja: 13.VII.1958. Moja prva Margaretina. Velika Misa u crkvi sv. Margarete. Prvi

put sam misio i propovijedao u Bakru i predstavio se vama kao novi župnik.

Iako je svaki župnik poslan od biskupa, dakle postavljen odozgo, ipak sam ja tražio i vaše povjerenje: "Dragi vjernici, braćo i sestre, ja sam vaš novi plovan i ja bi ovde s vama ostal." Vi ste na to složno odgovorili: "Ostanite"gospodine!

Tada sam dobio dojam da imam pred sobom dobronamjerne ljude, a kroz pet godina stekao sam medju vama i mnoge iskrene prijatelje.

I ako nisam Bakranin kao toliki moji pretšasnici, ipak sam se zahvaljujući vašoj susretljivosti i pažnji u Bakru dobro snašao. Našao sam kod većine svojih župljana uvijek otvorena vrata,raširene ruke i toplo srce.

I ja sam vama uvijek uzvraćao ljubav za ljubav ili kako kaže sv.Pavao: "Svima sam sebe učinio slugom, da ih što više predobijem." (1.Kor.9,19). To je bio putokaz mojega rada medju vama.

Ako sam u tom uspio i bar donekle ostao vjeran svome programu, recite još jedamput: "Ostanite, gospodine!"

S V J E Ž I   G R O B O V I

" 24.VII.1963 umro je kapetan Srećko Suserić, r. u Bakru,star 85 g. i pokopan u Bakru.

4.IX.1963 umrla je Enrika (Rikica)Stipanović, r. na Vitoševu i pokopana u obiteljskoj grobnici u Bakru, stara 74 godine.

10.IX.1963 umrla je Ivka Vukelić, rodjena u Bakru,stara 68 godina.

3.X.1963 umro je bivši mežnjar i grobar Ivan Leban, r. u Brganu (Gorica) i pokopan na Vitoševu, star 78 godina.

13.X.1963. umro je u Zagrebu Josip Mavrić,r. i pokopan u Bakru, star 84 godine.

15.X.1963 umro je Ivan Resner, r. u Pečuhu i pokopan u Bakru, star 80 godina.

20.X.1963 umro je Ivan Antić, r. i pokopan u Bakru, star 72 godine.

25.X.1963 umro je Petar Šolić, r. u Krivom Putu, nastanjen i pokopan u Bakru, star 68 godina.

2.XI.1963 umro je Ireneo Forempoher, r. i pokopan u Bakru, star 69 godina.

P O Č I V A L I   U   M I R U !

K R A T K A   P O V I J E S T   B A K R A
(nastavlja se)
Feudalizam. Frankopani.

Bakar je u XII stoljeću sastavni dio knežije vinodolske, koja seže od granice Kranjske sve do Senja. Ugar.-hrvatski kralj Andrija II darovao je god. 1225 Vinodol krčkom knezu Guidonu u leno,time, da krčki knezovi, kasnije prozvani Frankopani,imaju kralju služiti u ratu. Njegov nasljednik Bela III, bježeći pred Tatarima u god. 1242 potvrdio je darovanje svog predšasnika Guidonovim sinovima,knezovima Ivanu,Fedrigu, i Bartolu koji su ga zaštitili od Tatara. Odsada je Vinodol čvrsto u rukama Frankopana i kroz buduća stoljeća vezan za feudalni sistem. U god. 1280, ozakonjuju sve stare običa

je u Vinodolskom zakoniku. Pri tome sudjeluju svi gradovi Vinodola pa i Bakar po svome izaslanstvu.

Feudalna se vlast nakon odlaska Tatara u Vinodolu posve učvršćuje. Kmet obradjuje zemlju za sebe i kneza gospodara i njegovu vojsku. On pripada zemlji na kojoj se je rodio, on služi vojsku kad je knez u ratu. No ipak u Bakru postoji od prije sloj trgovaca i pomoraca, koji takodjer donose knezu korist, jer uprava grada u Kaštelu ubire od trgovine javne daće i tako je ovo trgovačko središte izvor prihoda za kneza. U toku vjekova knezovi su pravili Bakrom razne transakcije, davali ga u miraz, darivali, ostavljali ga oporučno i opet ga otimali, ali je ipak sa malim prekidima Bakar ostao u vlasti Frankopana sve do godine 1544, kada ga je knez Stjepan Ozaljski nasljednim ugovorom i oporukom predao nasljednicima svoje sestre Katarine udate za Nikolu Šubića Zrinskog Sigetskog.

U tom razdoblju od 350 godina bio je grad neko vrijeme u vlasti grofova celjskih. Knez Stjepan Frankopan ostavio je 1590 jedinicu kćer Elizabetu, koja se je udala za grofa Fridrika Celjskog i kao miraz donijela mu Bakar. Taj brak nije bio sretan, i Fridrik je svoju ženu dao pogubiti, jer se zaljubio u Veroniku iz Desinića. Da osveti svoju nećakinju digao se je hrvatski ban Mikula Frankopan i oteo grofovima celjskim Bakar. Uzaludno je Fridrikov sin Ulrich tražio miraz svoje majke. Dobio je parnicu kod cara Sigismunda, ali Frankopani nisu više dali Bakar iz svojih ruku.

Još jednom mjenjao je u to doba grad svojeg gospodara. Diobom Frankopanskih imanja postaje Bakar vlasnost kneza Martina Frankopana, čiji je oporučni nasljednik kralj Matija Korvin (1479). On daruje Bakar 1487 svom dvornjaniku i pjesniku, poslaniku grada Ancone Franji Cynthij de Dionisiis i njegovoj braći. Nu Frankopani ne daju grada. Po smrti kralja Matije 1490 knez Bernardin sin Stjepana Ozaljskog istjera Cynthije iz Bakra.

Vinodolom upravlja u to vrijeme u ime kneza dvornik sa sjedištem u Novom. A Bakrom upravlja u ime dvornika satnik, u čijim je rukama sva upravna, vojna i sudska vlast. Njegovo je sjedište u kaštelu. Crkvena vlast se organizira u župu g.1167 kod male crkve sv. Andrije. U to se vrijeme podižu obrambeni zidovi, koji su bili do sada niski, i utvrdjuju kule.

Trgovačka razmjena robe se proširuje. Iz zaledja pristiže hrana, stoka, lan, drvo, željezo itd. i trguje se za robu koja dolazi morem sa obala Jadrana, sol, ulje, vino i tkanine.

G. 1527 provaljuju Turci do Bakra, ali ne silaze s brda u grad, nego prodiru do Kranjske, a putem pljačkaju okolne krajeve i odvode roblje. Nad Bakrom su taborovali i otuda ime brdu Turčina i turčinska ravnica. Te iste godine izabiru hrv.velikaši Ferdinanda Habsburga za kralja na saboru u Cetingradu, kako bi zaštitili hrv.krajeve od nadirućih Turaka. Bakar je onda bio u vlasti maloljetnih Stjepana i Katarine Frankopana, unuka Bernardinovih, kojima je tutor kralj Ferdinand. G.1530 utvrdjuje on kaštel, što svjedoči kameni natpis nad vratima u glagolici. Knez Stjepan pošto je odrastao, dobi g. 1534. svoje nasljedstvo i za sigurnost koliko od Turaka toliko od Mlečana drži u Kaštelu Uskoke, koje je doveo iz Senja.

Nadirući u planinske predjele Hrvatske, Turci su uvijek mimoilazili Bakar i nisu se spuštali k

moru. Drugačije Mlečani. Od njih je Bakar mnogo stradao. Oko 20 uskoka čine posadu u Kaštelu. Odvažni i hrabri oni uznemiruju mletačku mornaricu na otvorenom moru, a to izaziva "Gospodaricu Jadrana". Slijede kazneni pohodi, kojima Mlečani biju Bakar s kopna i mora. Prvi put se pojaviše g.1380, kada zapališe grad. A kasnije u XVI stoljeću niže se navala za navalom. Tako god. 1508, 1514, 1557, 1581, 1592, 1599, 1611 i 1615. Sve te navale odbija uskočka posada, vojska i gradjanstvo. Nikada Mlečanima nije uspjelo zauzeti grad i oni se vraćaju kući, često krvavih glava.

nastavlja se

Dr. Ivo Marokino

C R K V E N E V I J E S T I

Svibanjske pobožnosti

Kao i svake godine, tako su se i ove držale svibanjske pobožnosti s moljenjem sv. Krunice, svaki dan u 18 sati. To je već druga godina, da se ove pobožnosti obavljaju u crkvi sv. Margarete, jer je crkva Majke Božje radi popravka još uvijek zatvorena. Poznato je već ne samo u Bakru, nego i okolici kako Bakarke skladno i naizmjence u dva kora mole sv. krunicu. Da istovremeno razmišljaju o otajstvima krunice i da se ne ogledavaju, kad netko ulazi u crkvu, mislio bi da to mole redovnice u svojoj samostanskoj kapeli. Svibanjski blagoslovi uvijek su u Bakru prilično posjećeni. Da se održavaju u crkvi Majke Božje, bio bi posjet još bolji. Nadamo se, da će nam se te pobožne želje ostvarit drzge godine.

Litanije i druge crkvene pjesme pjevaju stalne crkvene pjevačice i odrasla djeca uz sudjelovanje puka.

P R O S L A V A S V. D U J M A
U D R I V E N I K U

Malo je to neobično ali istinito, da se dalmatinski svetac Duje, solinski mučenik slavi u vinodolskom Driveniku. Još je čudnije i neobičnije, da su Driveničani nekad slavili kao patrona svetog Stjepana mučenika. Njegova crkva postoji još i danas, iako se u njoj ne vrši bogoslužje. Stara je oko 500 godina. Krasni oltar iz 18. stoljeća, koji je nekad bio u toj crkvi, nalazi se sada u Bogoslovskom sjemeništu u Zagrebu.

Zašto dakle Driveničani nisu sačuvali svoga staroga patrona, nego su izabrali novoga i u neposrednoj blizini, na istom brdašcu sagradili veliku i prostranu crkvu, koju su posvetili Sv. Duji? To nam objašnjava preč. Josip Jonaš, upravitelj župe Vrbovsko, koji je nekad služio u Driveniku. Pred Turcima su došli u sadašnji Drivenik doseljenici iz Dalmacije, vjerojatno iz Drvenika, otočića kod Splita i ovdje se nastanili. Kako su s vremenom bi

li brojčano jači od starosjedilaca, a bila je u pitanju gradnja nove župske crkve, oni su uspjeli da crkva bude posvećena sv. Duji, koga su doseljenici osobito štovali.

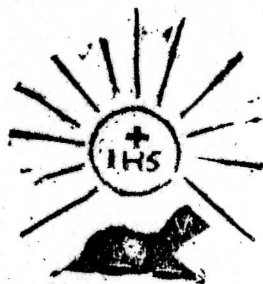
Ne smijemo zaboraviti ni to, da se je senjsko - modruški biskup sve do god. 1640.pokoravao splitskom nadbiskupu, pa je možda i to razlog, da ima u našoj biskupiji osim Drivenika još tragova o štovanju sv. Dujma.

Svetkovina sv. Duje slavi se 7. svibnja. Toga dana uputio sam se u 6 sati autobusom do Križišća, a onda preko Velog Dola i Cžljaka spustio se u vinodolsku kotlinu do brežuljka na kojem se dižu drivenička gradina, obe crkve, župni stan i groblje. Sada je drivenički župnik preč.g.Stjepan Kostrenčić, kolega pok. našeg katehete Frana Medanića i moj stari prijatelj. Zajedno s njim i tribaljskim župnikom vlč.g.Albinom Kordićem, obavio sam toga dana svečanu sv. Misu i držao propovijed.

Koliko sam čuo, a nešto i vidio,drivenički je narod sačuvao sve do danas veliko štovanje i ljubav prema svom patronu. Kad je tako, onda i ja pozdravljam Driveničane s njihovim starim pozdravom: "Bože pomozi i sv. Duje".

P R V A S V . P R I Č E S T U B A K R U

Zvonka zvonjava raspjevanih zvona s tornja sv. Andreja lebdjela je u svijetlom i mirisnom jutru Božje nedjelje dne 12. V. 1963 nad starodrevnim Bakrom i širila se cijelim krajem lagano i ugodno spuštajući se i na samu

tamno-modru površinu lijepog bakarskog zaliva. Bio je to svakako velik dan u životu ove župe.Osamnaest mališana, osamnaest nevinih duša pristupilo je po prvi put Stolu Gospodnjem sa čistim srcem...Dirljiv je bio taj prvi susret dragih mališana sa svojim Bogom i Gospodinom u svijetlom nedjeljnom jutru.Crkva puna cvijeća, svijeća,pjesme, roditelja i ostalih vjernika, a po sredini stupa malena bijela procesija pod zastavom sv. Alojzija, koju je prvi nosio još pred 64 god. naš ugledni župljanin g. Ivan Prosen, umirovljeni trgovac, a ovog jutra ministrant Drago Gržetić. Na ulazu u svetište pozdravila je prvopričesnike pjesmicom Zvjezdana Škrobonja. Ona ju je tako krasno deklamirala, da se mnogo oko orosilo biser-suzom, a u duši brojnih vjernika probudila se uspomena i drago sjećanje na isto tako jedan daleki i sretni dan njihove prve sv. pričesti. Podilazili su nas trnci, dok su djeca prije sv. Mise sa svojim zvonkim glasićima glasno i jasno izgovarala za svojim župnikom riječi Obnove krsnog Zavjeta, odričući se sotone i svih njegovih djela, a obećavajući Kristu vjernost do groba.

Zatim je počela sv. Misa, pod kojom je župnik držao prigodnu propovijed. Divno je bilo za vrijeme sv. Mise pogledati klupe u svetištu velebnog hrama sv. Andreja, pune prvopričesnika. Kao da je pao bijeli snijeg ili kao da je sašlo cvijetno proljeće Gospodinovo, puno bijelih cvjetova i mirisa raskošnog Gospinog svibnja. Pod Misom su djeca vrlo pobožno primila "Kruh Andjeoski" i zajednički obavila zahvalu.

Poslije sv. Mise bilo je zajedničko slikanje pred crkvom i "gozba ljubavi" (zakuska) koju su majke pripravile u plovaniji. Time je završena ova lijepa svečanost.

J.Tomić

VJENČANJE U BAKRU

Dne 25. svibnja 1963 vjenčali su se u Bakru Martin Srića i Jelka Sertić iz Vitoševa. Mladencima želim puno mira, sloge i blagoslova Božjega!

SMRT PAPE IVANA XXIII.

3. lipnja ove godine umro je naš vrhovni crkveni poglavar i veliki Papa Ivan XXIII. Odmah nakon smrti dali su mu naziv: "duhovski Papa, jer je za vrijeme svoje kratke vladavine ponovio čudo prvih Duhova. Govorio je svemu svijetu tako, da su ga svi narodi različnih nazora i naobrazbe slušali i razumjeli svaki u svom jeziku. Govorio je jezikom ljubavi, koji je razumljiv u svim jezicima.

Izabran je za papu 28.X.1958 g. u visokoj starosti u 77 godini i zato je nepregledno mnoštvo zajedno s članovima konklava bilo jednodušno u tom da je to samo "prelazni papa". Papa Ivan XXIII postao je doista prelazni papa, jer njegovo vladanje znači prijelaz iz jedne već preživjele dobi crkve u novu, koja se otvara prema budućnosti. Osnovnu misao promjene smjera u crkvi, koja je ujedno izraz njegove jednostavne i ponizne ličnosti, izrazio u svom uvodnom govoru prigodom otvorenja općeg sabora: "U današnje vrijeme za crkvu je zgodnije da upotrebljava lijek milosrdja, nego oružje strogosti, nužnije je produbiti snagu njezine nauke, nego osudjivati zablude".

Tom osnovnom misli omogućio je veoma potrebni dodir s onima, koji misle drugačije. U svijetlu

toga novog kursa moramo promatrati ideju sjedinjenja svih kršćana, koju je Ivan XXIII izrazio ovako: "Najprije treba ljude približiti, da se medjusobno poštuju i ljube i time odstrano predrasude. U medjusobnom razgovoru treba potražiti ono, što nas združuje i privlači. Kad budu sjedinjena ljudska srca istom će onda buduća pokoljenja moći pristupiti razumskom rješavanju pravnih i vjerskih pitanja i sjedinjenju misli. Pod uplivom njegovih misli i pobuda počela se dizati u širokom luku duga sporazuma i polaganog približavanja nad nepomirljivim Istokom i Zapadom i nad ponorom koji ih dijeli.

Sa svim tim dao je svijetu nešto što nije bila kadra dati ni filozofija ni diplomacija, svijest, da je čovječanstvo jedna porodica. Prvi put u povijesti crkve papa se je u okružnici "Mir na zemlji" obratio svim ljudima dobro volje, ne samo katolicima, nego i kršćanima svih vjeroispovijesti, poganima i nevjernicima.

Sve te misli vodilje i smjernice, kojima je Ivan XXIII po volji Božje Providnosti odlučno zahvatio u povjesni razvoj ljudskog društva i njegove budućnosti mogli bi sažeti u te priproste misli: obnova crkvenog života, sjedinjenje rastavljene braće kršćana, "da bude jedno stado i jedan Pastir" i svjetski mir u istini i pravdi, ljubavi i slobodi.

Već sada suvremenici daju Ivanu XXIII. stoljetne pridjevke: "Papa odledjivanja", papa koegzistencije, papa mira, papa dobrote" ili jednostavno i kratko: "Ivan dobri".

Što da mi rečemo pri spomenu na velikog papu? Jedno ćemo samo priznati:

Zahvalni smo Bogu da nam je u svijetlu i snazi koja zrači iz ličnosti Ivana XXIII ponovo dao uvjerljiv i jak dokaz za budnu prisutnost Duha Svetoga u katoličkoj crkvi.

Po odredbi biskupije imalo se zvoniti tri dana za + Sv. Oca. Prema bakarskom običaju zvoni se najprije 10 puta "agonija" onda redovito kao i za svakog velikog pokojnika. u trim bakarskim crkvama. Zadušnice su bile 5.VI. Za tu prigodu oličen je katafalk, okićen cvijećem, a na nj postavljena papina slika, znaci papinske vlasti: biskupski štap, ključevi i trostruka kruna (tijara). Župnik je služio sv. Misu i opijelo uz asistenciju 17 ministranata.

D U H O V O   U   O M I Š L J U

O našoj "Duhovi" mi znamo dosta malo: što je bilo u prošlosti, kako je nastala, itd. Zapisano nemamo, a stari ljudi kažu da je bilo "vavik lipo". Još kad sam 1937 g. bio ovdje kapelan, sva tri dana bio je veliki "semenj", sajam. Posvuda od Placa do "Bri kešte" (kod kaštela) tj. do moga stana (jer tu je bio frankopanski Kaštel, "keštê"), bili su trgovci sa svojom robom, sve štandovi i moglo se kupiti "svega če si otê". Na duh. ponedjeljak dolazili su već dopodne a pogotovo popodne i do tri vapora, kreati ljudi iz Sušaka i okolice (1937 bili su tri vapora: "Plav"i još dva "veli"). Na duh. utorak je(i danas) rano u jutro u 4,30 s. procesija u kapelu Sv. Duha kod mjesnog groblja (oko 1 km. i pol po cesti prema Krku). Tamo je sv. Misa, te se ljudi vraćaju u procesiji u župnu crkvu pjevajući litanije Svih Svetih. (oko

7 sati). U 10 1/4, počinje svečana služba Božja. Isto kao i ove godine.

Naš plovan bio bi već na Duh. nedjelju upozoravao domaće ljude da na Duh. utorak ne dodju na velu mašu i neka puste "furešti" da budu oni imali mesta va crikvi. Toliko je bilo gostiju. Ujutro va crikvi je bilo puno ispovijedi (u moje vrijeme g.1937 manje). Danas pak Gorinke idu najprije va Sveti Duh kod groblja, a onda oko 8-10 sati ima 30 - 50 ispovijedi. Na Duh. utorak popodne nije bilo iza mise nikakve pobožnosti.(danas držim uvečer obično majsku pobožnost) A nije bilo ni moguće, jer je na Placi bio "tenec", "narodno veselje". Tu su dolazili i Bakrani i imali svoj "tenec".

Crkva (župna) je od prije 1405. Ta godina je ispod prozorske rozete, Kapelice su kasnije dogradjene. Vjerojatno u 18 stoljeću.

Nova kapela Sv. Duha sagradjena je i blagoslovljena 1961. na 23. maja (Duh. Utorak). Ja sam je blagoslovio i prvi put u njoj služio sv. Misu.

Frane Duda plovan

Opaska urednika:

I ove godine omišaljska Duhova bila je skromno ali lijepo proslavljena. Veliku Misu služio je vlč. Andjelko Žic, kapelan u Krku, poznat i u Bakru kao zborovodja, orguljaš i pjevač. Djakon je bio vlč.g. Miro Antončić, upravitelj župe Dobrinj i subdjakon vlč.g. Nikola Ilijić, upravitelj samostalne kapelanije Rasopasno-Sužan. Propovijedao je vlč.g. Ivan Brnić, tada uprav. župe Polje. Osim domaćeg i bakarskog župnika, bio je u koru još i

preč. g. Anton Fabijanić, svećenik u penziji. Oba asistenta vrlo su lijepo otpjevala s propovjedaonice poslanicu i evandjelje. A doživljaj dana bio je za mene pučki, omišaljski koral, najljepši na otoku Krku, koga je pjevao ne samo pjevački zbor, nego i narod pod vodtsvom vrijednog i požrtvovnog orguljaša Tome Lesice.

BLAGOSLOV NOVOG ŽUPNOG STANA NA KANTRIDI

Godina 1963 ostat će zlatnim slovima upisana u ljetopisu župe sv. Antuna na Kantridi u Rijeci. Ove godine župa je dobila novi župni stan. Mnogo je vremena trebalo dok se je taj stan izgradio. Trinaest godina je prošlo da se je don Mato Loje primio dužnosti župnika na Kantridi. Preuzvišeni biskup je prvi spomenuo župniku gradnju stana, jer župa bez njega sliči siroticí nasred puta. Dobivši tako podstrek i pomoć na najvišem mjestu župnik je zgrabio motiku i kramp da pripremi teren, dok ne dobije gradjevnu dozvolu. Dozvola je stigla i nakon dvije godine tj. 1.V.1963 nova kuća bila je useljiva. Veliko su bile poteškoće, dok se je ta gradnja završila. Župnik se je svestrano zalagao, kad je s oltara poticao ljude za darove i kad je sam kao manualni radnik bio prvi na svim radovima. Mnogima je bio na izgled. Čak i oni koji nisu jako pobožni govorili su: "valaj kako pop na Kantridi radi!"

Došlo je vrijeme da se zahvali svima, koji su doprinijeli za novi župski stan. Bilo je to 9. VI. 1963. Preuzv. biskup Dr. Viktor Burić rado je prihvatio da to sam uradi, a tom prigodom da poslije dugo vremena služi pontifikal, dijeli sv. potvrdu i blagoslovi novi župni stan. Bio je svečano dočekan od mnogih biskupijskih i redovnih svećenika i naroda.

Dvije djevojčice i jedan dječak takodjer su pozdravili preuzv. g. biskupa lijepim recitacijama. Kod biskupske sv. Mise bio je starješina dr. Josip Šojat, župnik iz Bakra, djakon Mise bio je vlč. o. Vlašić, franjevac, a subdjakon Mise vlč.o. Modesto Borak, kapucin. Počasni djakon bio je don. Nikola Zubović, direktor Salezijanaca, a počasni subdjakon mnp.o. Aurelije Štajn, dominikanac. Nižu asistenciju dali su saležijanci crkve Marije Pomoćnice iz Rijeke. Propovijedao je sam preuzv. biskup i zahvalio svima koji su pridonijeli za gradnju župskog stana i upozorio vjernike na velike darove Presvetog Trojstva. Pod Misom je pjevao mješoviti zbor iste crkve pod ravnanjem č.s.milosrdnice Beate Milički. Poslije Mise primili su sv.Potvrdu 50 dječaka i djevojčica. Djeca su dolazila pred oltar jedan za drugim sa svojim kumovima. Poslije berme bio je ispit iz vjeronauka, a onda blagoslov stana.

Stan se sastoji od dvije prizemne dvorane 7x4 Jedna privremeno služi za sakristiju, dok se nova ne izgradi. Druga dvorana služi za potrebe vjeronaučne pouke sa lijepim klupama za četvoricu. Prvi kat je stan za župnika: tri osobe, hodnik u obliku slova L, mala amerikanska kuhinja, sudoper, smočnica i WC sa tušom.

Poslije večere biskup je pohvalio raspored prostorija i rekao da to sasvim odgovara župskom stanu za naše vrijeme.

Netko je od prisutnih primjetio poslije sveča

nosti, da blagoslov jedne župe počinje kod odgoja srca u sjemeništu, nastavlja se u disciplini župnog dvora, a svoju puninu prima u crkvi. Te tri komponente su jednako važne i uvijek aktuelne.

T I J E L O V O U B A K R U 1963

Crkva sv. Andrije sva u vijencima. Lusteri i sva svijetla po glavnoj ladji i pokrajnim upaljena, svijeće na stupovima kolona tiho plamsaju, vjernici pune crkvu više no obično, četica djevojčica u bijelini ulazi u svetište sa košaricama punim ružinih latica i poreda se s obje strane glavnog oltara, koji sav blista u moru svijeća, cvijeća i zelenila. Sva zvona na tornju sv. Andreja bruje već treći put, dajući znak gradu i moru da počinje svečana sv. Misa. Zvonce na vratima sakristije zacilikne, dvored od preko dvadeset ministranata ulazi u svetište pred svojim župnikom, koji obučen u bijelu misnicu pristupa Oltaru Božjemu i počima sv. Misa bijelog Tijelova Gospodinovog. Na koru pjevaju Adamićevu senjsku Misu stari pjevači pod vodstvom orguljašice gospodje Jelke Mikuličić, oblaci se tamjana dižu pod svodove svetišta zajedno s radosnom pjesmom i toplom molitvom puka Bogu-Kralju u bijeloj Hostiji. Svečano raspoloženje i tiha radost dominiraju crkvom i srcima vjernika od najmladjih do najstarijih, a kako i ne bi, kad eto i opet u zajednici sa cijelom Crkvom Božjom na zemlji, naš starodrevni grad Bakar slavi blagdan Tijelova, zanosno kličući sa Sion-gorom i velikim Sv.Tomom Aquincem:

Blagdan slavni svetkujemo,
Ustanovu spominjemo
Gozbe što je dade Spas!!!

Da! Nekada se je i u Bakru, kao i po svim mjestima "Lijepe naše" slavio taj blagdan ne samo u crkvi, nego i po ulicama naših gradova i sela. Medjutim ni ovogodišnje slavlje Tijelova nije zaostalo za onima starim vanjskim, ako uzmemo ono bitno, čak što više, vjernici su bili koncentrirani na sam centar i bit samog blagdana više nego ikada prije, kad su bile vanjske parade i pompa. Jer bit i veličina Tijelova jest Krist pod bijelom Hostijom, Oltar i Misa, a ono sve ostalo bilo je naše ljudsko. Često puta dok smo stupali u procesiji u počast Krista, naša duša i srce preko očiju bili su odsutni, Bog zna gdje, daleko od bijele Hostije.

Poslije sv. Mise preč.g. župnik izvadio je Presveto, ogrnuo bijeli pluvijal i počela procesija kroz crkvu i pokrajne ladje. Baldahin nosila su četiri ugledna gradjanina, a sa strane baldahina stupala su 4 ministranta s gorućim svijećama, dva s kadionicama i još dva malena sa zvoncima. Naprijed je išao Vlade s križem i dva svjećonoše, zatim dvadeset malih ministranata, iza njih lijepi broj dje-

vojčica u bjelini, sipajući cvijeće pred Presvetim, zatim kadioničari Majki i Jožić, iza ovih Presveto kojeg su pratile pobožne žene i muškarci. Četiri postaje bile su na pokrajnim oltarima. Č.s. Cecilija Sabljak vodila je i ravnala djevojčice, a s minis - trantima je bio Joža Tomić. Na koru su za vrijeme procesije pjevali razne tjelovske himne. Na koncu je zaorio snažni i srdačni "Tebe Boga hvalimo" da sve završi s blagoslovom euharistijskog Kralja i zanosnom pjesmom posvetnicom, koju su svi prisutni oduševljeno prihvatili: Do nebesa nek se ori! Bakrani su još jednom u lijepom broju posvjedočili svoju ljubav i odanost svom Bogu i Kralju, što je sve nastavak onih svjetlih tradicija nekad slavnog i Bogu vjernog grada starih i ponosnih Bakrana. Krist u bijeloj Hostiji još i danas, kao i nekad u davnini stoji u crkvama grada Bakra, a toga su gotovo svi Bakrani svijesni, i čeka dan i noć na potomke nekad slavnih predja, da Mu dodju i da Mu se poklone, da kod Njega odlože sve svoje brige i terete, da iz Njegova euharistijskog Srca crpe snagu, mir i radost života.

Da! Tijelovo je prošlo za ovu godinu, ali mi svi koji smo bili prisutni taj dan u crkvi, nosimo i dalje taj lijepi i dragi blagdan Tijelova u svojoj duši i po svim stazama svog dnevnog života, te zanosno pjevamo i molimo s velikanom i umom svih vremena već gore citiranim sv. Tomom.

Isuse kog sad mi krije veo taj,
žarku želju molim Ti mi uslišaj,
Daj da otkrito Ti lice ugledam,
I u slavi Tvojoj blažen uživam!!!

(J. Tomić)

SVRŠETAK ŠKOLSKE GODINE U RIJEČKOM SJEMENIŠTU

Kao što sve škole u državi, tako je i vjerska škola za spremanje svećenika u riječkom sjemeništu u lipnju završila redovitu obuku. Sjednica za klasifikaciju učenika bila je 12. lipnja, a zahvalna Misa s Tedeumom 15.VI na Vidovo. Sada postoje u sjemeništu samo I. i II. razred gimnazije, jer sjemeništu nisu još vraćene zauzete prostorije.

Prvi razred polazila su 24 djaka, dobrim dijelom iz naših biskupija, a djelomično iz Bosne i Dalmacije, dok je u II razredu bilo 9 djaka, svi iz Like. Za jesen predvidja se otvorenje i III. razreda gimnazije.

Osim ovih riječkih djaka imaju naše biskupije senjsko-modruško-riječka još svojih sjemeništaraca i bogoslova u Pazinu. Evo vam podataka o njima:

III r. gimnazije		3	djaka
IV r.	"	7	"
I tečaj	bogoslovije	15	bogoslova
II "	"	6	"
III "	"	5	"
IV "	"	5	"

Pazinski sjemeništarci 41
Riječki sjemeništarci 33

U k u p n o :................74 sjemeništarca
(31 bogoslov + 43 gimnazijalca)

V I D O V O U K U P J A K U

Kupjak je selo, koje se poredalo uz Lujzinsku cestu, danas autostrada Rijeka - Zagreb, izmedju Delnica i Skrada. Ima svoju veliku crkvu sv.Vida i sačinjava zajedno sa Skradom, Bukovrhom i okolnim selima župu Divjake. Danas ima svoju osnovnu školu, vodovod, poštu i modernu ciglanu. Broji sa svojim zaselcima Leskova Draga, Šije i Hlevce oko 550 duša. Dne 15.VI. proslavljen je ovdje vrlo svečano mjesni patron sv. Vid. Osim domaćeg župnika Nikole Barića prisustvovali su bivši župnik Rude Miloš iz Zlobina i Dr. Josip Šojat iz Bakra, te svećenici iz vrbovskog dekanata: Josip Jonaš (Vrbovsko)Nikola Žuravelj (Lukovdol) i Vlade Krizmanić (Brod-Moravice). Pod velikom Misom pjevao je vrlo skladno zbor domaćih pjevačica Adamićevu staroslovensku Misu. Došle su na zbor čč.ss. Srca Isusova iz Divjaka i Ravne Gore i Vrbovskog te mnogo svijeta iz susjednih mjesta. Sve je proteklo u najboljem redu.

ZBOR PRESVETOG SRCA ISUSOVA NA ŠKRLJEVU

Župna crkva u Škrljevu iznad Bakra posvećena je Presv. Srcu Isusovu, pa se svake godine održava u njoj zbor na taj blagdan. Tako i ove godine. Uoči samog zbora održana je i devetnica u čast Presv.Srcu Isusovu. Kako ovaj blagdan, a s njime i zbor pada uvijek u lijepom mjesecu, to je i vrijeme toga dana bilo lijepo i ugodno, pa se svečanost zbora mogla nesmetano obaviti.

Ujutro u 8 sati bila je rana sv. Misa, a u deset sati velika svečana sv. Misa s asistencijom.Veliku sv. Misu u 10 sati otpjevao je preč.msgr. Dr. Josip Šojat, kanonik, dekan i župnik u Bakru, te profesor u sjemeništu u Rijeci. Asistirali su vlč. gg. Mihovil Primorac, upravitelj župe u Krasici i vlč.g. Miroslav Agostini, mladi svećenik iz Praputnjaka, koji je takodjer i propovijedao pod sv. Misom. Na koru su pjevači pjevali "Andjeosku misu" , a pratnju orgulja izvodila gdjica Mira Cuculić,činovnica iz Donjeg Škrljeva. Zbor je bio dobro posjećen.

Poslije podne u 5 sati bila je takodjer svečana sv. Misa, a otpjevao ju je vlč.g.Mihovil Primorac, upravitelj župe Krasica. Asistirali su vlč.pater salezijanac Franjo Rigler, koji je takodjer izrekao pod sv. Misom i propovijed, i vlč.g.Miroslav Agostini, koji je asistirao i dopodne.- I na ovoj sv. Misi bio je posjet priličan i njom je zbor završen.

Mihovil Primorac
uprav.župe

S M R T K R A L J E V I Č K O G Ž U P N I K A

Dne 21.IV. 1963 g. slavila je Kraljevica mladomisničko slavlje, na kojem je i mjesni župnik Sandro Šuperina, iako teško bolestan, sa suzom radosnicom u oku, pozdravio na ulazu u svetište mladomisnika vlč. Dinka Popovića. Dva mjeseca kasnije 21.VI. na blagdan Srca Isusova, isti je g. župnik zaklopio svoje umorne oči. Sandro Šuperina rodio se u Rijeci 24.II.1891 i prikazao svoju mladu Misu 8.XII.1917. Dok je bio mladji radio je mnogo kao dušobrižnik na Rijeci, Drenovi, Kastavštini, (Sv. Križ-Zamet) i nepune 24 godine u Kraljevici.

Pogreb je bio u nedjelju, 23.VI. u Kraljevici.

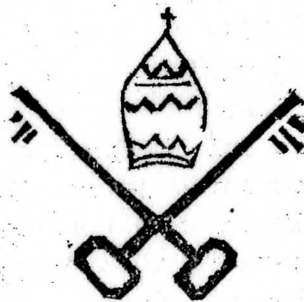
Sprovod je vodio do crkve naš biskup,a onda do groblja bakarski župnik, koji se je od njega oprostio u crkvi u ime svećenika i naroda.

Pokojnik je bio veliki štovatelj Presv. Srca Isusova i širio je pobožnost prvih petaka. Bio je vrlo blage ćudi i nikome se nije zamjerio.

POKOJ MU VJEČNI!

I Z B O R N O V O G A

P A P E

Za nasljednika Ivana XXIII, za našeg novog vrhovnog poglavara Crkve izabran je kardinal Ivan Krstitelj Montini, nadbiskup Milana, koji je sebi uzeo ime:Pavao VI. Već 24. lipnja dao je svijetu svoju svečanu izjavu, da će učiniti sve, što je u njegovoj moći, za medjunarodni mir, koji će se temeljiti na istini, pravici, ljubavi i slobodi. Nema sumnje da će i sadašnji Papa Pavao VI. uči u povijest čovječanstva kao Papa mira.

Papa je u svome govoru svećenicima iz Rima,kojih se skupilo na tisuće u Klementinskoj dvorani, rekao snažnim, jasnim i odlučnim glasom, da širenje evandjelja u naše moderno, profano i neprijateljsko doba prema vjeri najviše ovisi o svećenicima.

Papa je takodjer izjavio da će Sekretarijat za sjedinjenje kršćana, koji je ustanovio I v a n XXIII nastaviti svojim radom i da će II. Vat.Sabor započeti svoja zasjedanja 29.IX. ove godine.

Iz dosadašnjih papinskih izjava jasno izbija, da će On nastaviti vodjenje Crkve u istom pravcu,

kao što i slavne uspomene Papa Ivana XXIII.

Novi Papa okrunjen je trostrukom papinskom krunom 30.VI. poslije podne i to su neki naši vjernici promatrali preko televizije.

NADPASTIRSKI POHOD U DRAGI

D R A G A : Na dan sv. Ivana Krstitelja,24. lipnja bila je u Dragi sv. krizma i biskupska (kanonska) vizitacija, koju je obavio Dr. Viktor Burić, biskup.

Po dolasku preuzv. Ordinarija, u 6 sati na večer, otpjevao je sv. Misu Dr. Josip Šojat,župnik i kanonik bakarski, pod kojom su domaći pjevači skladno pjevali Vilharovu skraćenu hrvatsku misu.

Iza sv. Mise ušao je u svetište biskup uz zvukove "Evo svećenik veliki", a zatim su ga pozdravile dvije djevojčice, Elica Bonetić i Davorka Miškulin, otvoreno i jasno prigodnom naizmjeničnom deklamacijom. Nakon toga ga je pozdravio domaći župnik u ime župljana.

Prije podjeljivanja sv. krizme duhovni natpastir je održao kratki nagovor o važnosti i značaju sv. krizme, dok su krizmanici već bili poredani u dva reda u crkvi. Bilo ih je 60/43. iz Drage,17 iz Kostrene Sv. Barbare./ Iza toga je bio ispit djece. Djeca su dobro znala gradivo i lijepo odgovarala, a stariji su pažljivo slušali i pratili. Pošto je sv. krizma podijeljena, preuzv. natpastir je apelirao na starije-roditelje, da djeca ne smiju sada stati u pouci, već trebaju i nadalje polaziti vjeronaučnu obuku, da prošire i utvrde vjersko znanje. Dakako to ovisi o roditeljima!!! Na žalost u Primorju ima dosta mlakosti i nehaja.

Dok su pjevači na koru pjevali prigodne pjesme, biskup je vizitirao crkvu, a iza toga je otišao u pratnji svećenstva u Župni ured, da pregleda službene knjige.

Iako je bio radni dan, crkva u Dragi je bila puna. Nije dosta da se zaviri u crkvu samo prigodice, već treba ići svake nedjelje i u zapovijedane blagdane.

Ante Šironić
uprav.župe

PROSLAVA PETROVA U BAKARCU

Na Petrovo 29.VI. bio je lijep i sunčan dan na radost svih onih, koji su toga dana hodočastili prema Bakarcu i njegovoj maloj, ali prijatnoj crkvici, da proslave njihove patrone sv.Petra i Pavla. Dopodnevnu pjevanu Misu imao je bakarski župnik. Misio je u lijepoj boromejskoj misnici, koja je nedavno nabavljena. U svojoj propovijedi spomenuo je, da je Petrovo ne samo zapovijedani i veliki blagdan, nego je odlikovan i time što se na taj dan u prvostolnim crkvama posvećuju svećenici. Za mnoge je svećenike dakle taj dan spomendan njihova redjenja, spomen onih svetih časova, kad je biskup na njih polagao ruke i zazivao Duha Svetoga mažući svetim uljem ruke novih svećenika i stavljajući u te ruke kalež i Hostiju. Od tog časa ti muževi imaju vlast da kruh i vino pretvaraju u tijelo i krv Isusa Krista. Spomenuo je i bolnu činjenicu, da mi u našoj biskupiji imamo premalo svećenika i zato je potrebno, da svi što usrdnije mole Isusa Krista, vječnoga velikog svećenika, da što više radnika dodje u Njegov Vinograd. Dječacima je stavio na srce, da uvijek svećeničko zvanje smatraju velikim i tako živu, da bi ih Gospodin u svako doba mogao pozvati: "dodji za mnom, ja te trebam, bit ćeš moj svećenik!".

Na koru je svirao vlč. J. Ivašković, upravitelj župe Bakarac, a pomogli su mu pjevati Andjeosku Misu vlč. Miro Agostini, vlč. Ivan Peranić i Josip Tomić. Domaći je zbor otpjevao vrlo milozvučno himnu sv. Petru i Pavlu.

Na misi je bio prisutan i preč.g.Petar Turina, profesor, kateheta u penziji.

Budući da Bakarac nema Župnog stana, ručak za goste improviziran je u privatnoj kući uz suradnju čč.ss. Kleofine i Vladimile.

U 18 sati služio je svečanu sv.Misu mladomisnik Ivan Peranić.

NOVI UPRAVITELJ ŽUPE U KRALJEVICI

Novim upraviteljem župe Kraljevica imenovan je vlč.g. Josip Ivašković, bivši duhovnik riječkog dječačkog sjemeništa. Primopredaja župe obavljena je 1.VII. u Župnom uredu Kraljevica. Mladom upravitelju srdačno čestitamo. Neka njegov rad kao dušobrižnika bude na vjersku utjehu župljana i privede ih Kristu!!!

PROSLAVA POHODJENJA MARIJINA U TRIBLJU

Ove godine proslavljen je blagdan Pohodjenja Marijina (Jelisaftina) u Triblju veoma svečano.

Svete Mise bile su: u 7, 8, 9 i u 10 sati svečana sv. Misa koju je celebrirao uz asistenciju mladomisnik vlč. Ivan Peranić.

Vrlo lijepu prigodnu propovijed o Majci Božjoj izrekao je poštovani o. Ivo Peran magister(učitelj) novaka iz Košljuna, koji je takodjer kao čuveni orguljaš i svirao na orguljama, dok su mladi franjevci novaci pjevali dijelove sv. Mise vrlo lijepo i skladno. Za ovaj lijepi blagdan Majke Božje došao je lijepi broj hodočasnika iz svih obližnjih mjesta, a osobito iz Kraljevice. Štovatelji Marijini iz Kraljevice skupili su medju sobom lijepi sag (tepih) za oltar Majke Božje. Mnogi hodočasnici su pristupili svetim sakramentima.

Primjećuje se, da u ovo poslijeratno vrijeme dolazi iz godine u godinu sve veći broj hodočasnika u ovo omiljelo svetište Majke Božje.

Ove godine uvela se elektrika u crkvu i izvršili su se neki nužni popravci. Crkvu smo iznutra vrlo lijepo i ukusno obijelili, jer već nije bila obijeljena 53 godine. Crkveno ruho smo popravili a što je manjkalo dobavili smo novo.

Nadam se, da će i ubuduće sve više i više rasti u srcima našeg primorskog naroda ljubav prema Majci Božjoj i našoj da će svake godine k Njoj dolaziti u Tribalj sve više i više Njene djece. Ta gdje će djeca nego svojoj Majci. Marija će i ubuduće ljubezno primati svoju djecu, brisati njihove suze, liječiti njihove boli i uslišavati njihove molitve.

Albin Kordić
upr. župe

M L A D E   M I S E   U   B I S K U P I J I

Na gluhu nedjelju naš biskup dr. Viktor Burić u senjskoj Katedrali podijelio je svećenički red našim djakonima vlč.gg. Mili Ivančiću, Josi Jurkoviću, Marijanu Ožuri, Ivanu Peraniću i Dinku Popoviću.

Mlade Mise imalu su novi svećenici u svojem rodnom mjestu ovim redom.

21. IV. Dinko Popović, u Kraljevici.
30. VI. Mile Ivančić u Zavalju.
7. VII. Joso Jurković u Slunju.
7. VII. Marijan Ožura u Osilnici.
14.VII. Ivan Peranić u Staroj Novalji.

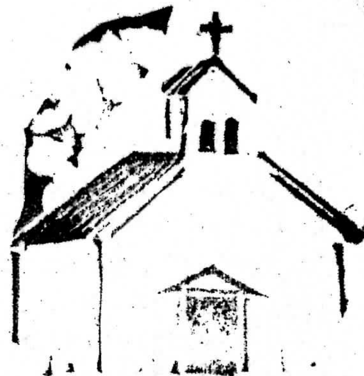
Ovamo spada i svećenik hrvatskog dijela riječke biskupije, vlč.g. Marijan Galović, koji je odslužio svoju prvu sv. Misu u Brseču dne 18.VII.1963.god.

Novoj našoj braći biskupija se veseli i od svega srca čestita uz tople želje i molitve za ustrajnost.

P O G R E B I U B A K R U

U vezi s pogrebom gdje Jarmile Protzky početkom mjeseca srpnja o.g. izašla su u Novom listu dva članka pod naslovom "Nehumana rabota" s potpisom B.B. i drugi: "Kad u Bakru dodje smrt u kuću.", koje je napisao prof. Berto Šporer. Oba se članka podudaraju i popunjuju. Člankopisci iznose konkretne podatke o zaradama onih koji nose mrtvaca i vijence na sprovodu, vrlo oštro osudjuju pretjerano naplaćivanje njihovih usluga i traže od nadležnih organa da odrede i kontroliraju troškovnik za prijenos i sahranu mrtvaca. Osim toga prof. Šporer predlaže da se iz higijenskih razloga mrtvaca odmah prenese u mrtvačnicu i time obitelj poštedi od suvišnih posjeta i troškova, koji su s tim skopčani. Ovaj su prijedlog, kao nekim prećutnim sporazumom, naši mještani odmah prihvatili. Barem u ljetnim mjesecima svi su se pogrebi obavili samo na groblju.

M A R G A R E T I N A U B A K R U 1 9 6 3

I ove godine mi Bakrani svečano smo proslavili dan sv. Margarete. Bio je lijep i sunčan dan. Sv. Mise počele su se služiti već u 7 sati u jutro u crkvi iste svetice. Prvu sv. Misu služio je vlč.g. Nikola Žuravelj, uprav. župe Lukovdol, u 8 sati služio je sv. Misu vlč.g. Mijo Primorac upr. župe Krasica, u 9 sati služio je sv. Misu preč.g. Rikardo Valić župnik fužinarski. U 10 sati služio je svečanu sv. Misu domaći župnik dr. Josip Šojat uz asistenciju vlč.g. Nikole Žuravelja kao djakona i g. Zdenka Skendera kao subdjakona. Pod Misom je pjevao domaći zbor uz pomoć nekih svećenika, misu "De Angelis" pod ravnanjem vlč.g. Franje Štefančića. Pod Misom izrekao je lijepu propovijed o samoj Svetici gore spomenuti vlč. Franjo Štefančić župnik hreljinski. Svečanost su uzveličali svojim prisustvom i sam preuzvišeni Ordinarij Dr. Viktor Burić, te brojni svećenici iz Rijeke, Senja i okolice. Poslije podne bila je u 17 sati opet svečana sv. Misa, pod kojom je pjevao domaći zbor Adamićevu senjsku misu. Svirala je č. s. Regina Kristanić iz Rijeke, a propovijedao je vlč.g. Josip Sanković, župnik iz Praputnjaka. Drugi dan sv. Margarete proslavljen je sutradan tj. u nedjelju, i završen poslije podne pučkim blagoslovom i s Tebe Boga hvalimo!

Posjet vjernika naročito domaćih bio je vrlo slab i sudeći po tome duh starih Bakrana, vjernih Bogu i Crkvi kod mladje generacije ovog grada pomalo zamire, da možda već vrlo brzo potpuno zamre.

Joža Tomić

ZBOR MAJKE BOŽJE KARMELSKE U KRASICI

Četvrti dan iza zbora sv. Margarete u Bakru slavi se svake godine dne 16. srpnja zbor Majke Božje Karmelske u ubavoj primorskoj župi Krasica, koja je pred 27 godina bila filijala župe Bakar, a leži nad Bakrom na maloj visoravni.

Prema običaju svake godine, pa i ove, pred sam zbor održana je devetnica u čast Majke Božje

Karmelske. Sam zbor je vrlo lijepo uspio. Tomu je mnogo doprinijelo i lijepo vrijeme, jer je jaku srpanjsku vrućinu dan prije ublažila blaga kiša, tako da na sam dan zbora nije bilo prevelike vrućine.

U 8 sati u jutro bila je rana sv. Misa i ispovijed a u 10 sati svečana sv. Misa koju jeotpjevao vlč.g. Ivoslav Linić župnik iz Cernika i privremeni upravitelj župe Kukuljanovo. Asistirali su mu vlč. g. Josip Ivašković upravitelj župe Kraljevica i vlč.g. Miroslav Agostini, svećenik mladosmisnik, koji momentalno boravi u župi Praputnjak. Lijepu propovijed izrekao je vlč.g. Ante Sironić, župnik iz Drage kraj Sušaka. Za vrijeme sv. Mise pjevao je dvoglasni ženski zbor iz Krasice Adamićevu senjsku Misu, a pratnju orgulja izvodio je vlč.g. Franjo Štefančić, župnik iz Hreljina i profesor glazbe i pjevanja u biskupskom sjemeništu u Rijeci. Prečasni g. Josip Sanković župnik iz Praputnjaka je za vrijeme sv. Mise ispovjedao vjernike prema potrebi. Pod Misom je dvorio svima nama poznati naš Vlade Strnad iz Bakra.

Poslije podne u 5 sati bila je takodjer svečana sv. Misa, koju je otpjevao velečasni g. Josip Smolković župnik iz Lokava (Gorski Kotar). Zanosnu i dirljivu propovijed izrekao je preč.g.Dr. Josip Šojat, kanonik, dekan i župnik u Bakru, te profesor u biskup.sjemeništu u Rijeci. Asistencija, zatim pjevanje, sviranje i podvorba bila je ista kao i prije podne. Kao i svake godine tako i ove zbor je lijepo uspio, jer je odaziv naroda bio velik. Dapače neki govore, da je ove godine bio posjet vjernika veći negoli prošlih godina.

Dao Bog i blažena Gospa da bi i ovaj zbor urodio mnogim duhovnim plodovima na korist pojedinih

duša, kao i na duhovnu korist cijele župe.

Mijo Primorac
upr. župe

ZLATOMISNIČKI JUBILEJ U SENJU

Župa Senj doživjela je u nedjelju 21.VII. o. g. rijetko vidjeno slavlje. Presvijetli g.Joso Banaić, prepošt stolnog kaptola i župnik proslavio je svoj zlatomisnički jubilej svečanim abacijalom u senjskoj katedrali. Prisustvovali su preuzv. g.Dr. Viktor Burić, preč.gg. kanonici, mnogobrojni svećenici, vjernici i rodjaci kao i prijatelji jubilarca.

Jubilarac je poznat radi svoje čovjekoljubivosti, blagosti i strpljivosti, koje se temelje na njegovoj naravi i njegovom odgoju. Radi tih kreposti vole ga braća svećenici i poštuju ga njegovi župljani. Bio je savjestan župnik, revan i točan u službi, mnogo godina vrstan kateheta i vrlo naobražen svećenik.

Kod svečane zlatne Mise jubilarcu je bio manuduktor msgr. Vladimir Kraljić, ravnatelj biskup. kancelarije, djakon vlč.g. Ivoslav Linić, uprav. župe Cernik, subdjakon vlč.g. Dinko Popović, mladomisnik i ceremonijar g. Andrija Gržanić, penzioner.

Prigodnu propovijed izrekao je odlični pučki propovijednik o. Stanko Turčić, trećoredac u kojoj je istaknuo uzvišenost svećeništva i upravio svoje čestitke jubilarcu kao uzornom svećeniku.

Moram napose pohvaliti lijepo pjevanje senjskog mješovitog zbora pod vodstvom orguljašice s. Petronile Čugura.

Poslije Mise jubilarac je prisutnima podije-

lio apostolski blagoslov i intonirao Tebe Boga hvalimo, koji je čitava crkva prihvatila.

Istoga dana proslavljena je 28. godišnjica preuzvišenog g. biskupa, vanjska proslava Majke Božje Karmelske procesijom po gradu i 100-godišnjica njene Bratovštine.

Na večeri bilo je prisutno oko 30 uzvanika i izrečeno mnogo duhovitih zdravica. Slavljenik se na koncu svima zahvalio i podcrtao, da je današnje slavlje ne samo njegovo, nego i njegovog kolege i prijatelja Msgr-a Vladimira Usmianija, koji živi povučeno u Padovi i slavi ove godine isti zlatomisnički jubilej.

P O T R E S U S K O P J U

(Izvadak iz pisma preuzvišenog gospodina Dr. Smiljana Čekade, skopljanskog biskupa)

"U zoru 26.VII. ove godine Skopje je uništio strahoviti potres. U 5,17 minuta kroz nekoliko sekundi pretvoren je u ruševine lijepi grad na Vardaru, ponos Makedonije, gradjen s mnogo napora, zanosa i nade. Mjesto koje se kroz posljednja tri do četiri desetljeća od prljave turske čaršije naglo pretvaralo u jedan od najljepših naših gradova, umire u smrtnom hropcu, a možemo reći da je čak umrlo.

Sve je zapravo srušeno: uz ostale zgrade i naša stolna crkva, biskupska rezidencija, župni stan, a oštećen je samostan čč.ss. Sv. Vinka Paulskoga.

Skopjanska je biskupija ponovno smrtno ranjena. 6.IV.1941. god. prilikom bombardiranja Skopja, ostao je biskup bez krova nad glavom i bez ičega što bi mogao nazvati svojim, ali im je tada ostala barem crkva: bila je, istina, oštećena, ali su je kasnije popravili i osposobili za uporabu. Danas nema više ni crkve, jedine crkve koja je služila potrebama naših vjernika u Skopju. Kako biskup nije imao gdje stanovati, privremeno se preselio u župski ured u Uroševcu (Kosmet)".

Prema tragediji Skopja nismo ostali bešćutni. Nismo zaboravili svoju braću u teškim časovima, što ih proživljavaju. Utješili smo ih svojim bratskim saučešćem, a još više molitvama, da svoj križ strpljivo i radosno nose, dok bude Božja volja. Pomogli smo dobrovoljnim darovima i putem žajma, a na treću nedjelju mjeseca kolovoza skupljala se po našim crkvama milostinja za postradale u Skopju.

B A R T O L O V O U C E R N I K U

Nasmijan i vedar osvanuo je 24. VIII. 1963 nad cijelim Hrvatskim Primorjem, a ubavim Cernikom brujali su veseli zvuci raspjevanih zvona, jer eto Cernik, lijepo i pitomo mjesto u ovom kraju svečano je proslavljao svog velikog zaštitnika Sv. Bartola. Sv. Mise redale su se već od ranog jutra. U 8 sati bila je recitirana sv. Misa sa pjevanjem, u 10 sati svečana sa asistencijom koju je služio bakarski plovan preč.g. Dr. Josip Šojat i pod kojom je izrekao lijepu propovijed župnik iz sv. Mateja, vlč.g. Dujmić. Pod svečanom Misom pjevala su djeca Cernika Vidakovićevu Misu i promjenljive dijelove Mise pod vodstvom orguljašice č.s. Leonije Rodjak i dirigiranjem domaćeg župnika vlč.g. Ivoslava Linića, koji je svojim ugodnim glasom pomogao djeci i sestri u pjevanju. Djeca su bila upravo majstorski uvježbana što je dokaz da je kod toga ulo-

ženo mnogo truda i požrtvovnosti. Budući da su veliki pjevači tog dana bili na poslu prije podne, morala su djeca pjevati kod Mise u 10 sati. No sa pjevanjem djece taj dan, Cernik može biti zaista ponosan, jer je to bilo pravo pjevanje, koje služi na diku i čast kako čitavom Cerniku i djeci, tako isto i još više onima, koji su djecu uvježbavali. Poslije podne bila je svečana sv. Misa u 17 sati koju je služio preč.g. Franjo Štefančić hreljinski župnik, a pod kojom je propovijedao preč.g.Dr.Ljubo Kučan. Na koru je pjevao veliki zbor Misu troglasno . Skladno i dotjerano pjevanje odraslih pod tom Misom govorilo je svima prisutnima o impulzivnom vjerskom životu te župe. Na prikazanje zbor je zanosno pjevao "Divan si Gospodine u svetima svojim". I veliki je zbor dokazao tog dana, da Cernik, iako do dolaska sadanjeg župnika nije imao gotovo nikakve tradicije u pjevanju, ipak je sad dorastao da stane uz bok onim župama koje se ponose dugogodišnjom tradicijom crkvenog pjevanja.

Vjernika je bio velik broj na svim Misama, tako da je crkva na svečanim misama bila pretijesna. Kad je večernji pozdrav Gospi razlio svoje zvukove nad dragim Cernikom, on je poput malog djeteta utonuo u spokojni san tihe ljetne noći, s nadom da će još dugi niz godina ovako svečano i lijepo proslavljati svog patrona sv. Bartola, kao što je to i ove godine, i kao što su to proslavljali i mnogi ranije, a koji sad snivaju uz tihu pjesmu borova u Cerničkom groblju.

J. Tomić

M A J K A   B O Ž J A

Ovogodišnje proštenje na Trsatu. - Majci milosti na Trsatu hodočaste i danas mnogi pobožni vjernici iz svih krajeva naše domovine, a ljeti budе mnogo pobožnih duša iz cijele Evrope. I medju turistima se, hvala Bogu, nadje dobrih vjernika, koji na Trsatu obave svoje pobožnosti.

Najveća su proštenja bila na Veliku i Malu Gospu. Na Veliku Gospu bilo je toliko hodočasnika iz različitih krajeva, da su svete Mise bile vani pred crkvom na velikom podiju, gdje je bila izvješena kopija slike Gospe Trsatske. Tako su tisuće naroda mogle bez guranja prisustvovati svetoj žrtvi. Preko zvučnika slušali su i svetu Misu i propovijedi. Ispovijedalo se u crkvenom nutarnjem dvorištu (klaustru), i to na pet jezika, a ispovje-

dnika je bilo oko 15.

Na Malu Gospu sve se ponovilo. Radi lošeg vremena svete su Mise bile samo u crkvi. U 10 je sati služio svečanu " arhijerejsku službu " pomoćni biskup preuzvišeni gospodin Josip Pavlišić, a na koru je pjevao trsatski mješoviti crkveni zbor. Poslije svečane biskupske Mise duhovni natpastir je održao kratak govor o nastavku Općega crkvenog sabora i zamolio vjernike, da svojim molitvama pomognu saborske oce u ovom velikom dijelu obnove svete Crkve. Trsatski je samostan taj dan posjetio i senjski biskup preuzvišeni gospodin Dr. Viktor Burić.

Na ova dva velika blagdana bile su navečer divne procesije za zapaljenim svijećama na crkvenom terenu od kapele svetog Nikole u crkvu s nepreglednom masom svijeta.

Nema gotovo nedjelje, kada trsatsko svetište ne pohodi jedna ili više župa iz Hrvatske ili Slovenije. Tako su bili vjernici iz dalekih slavonskih župa, pa oko Zagreba, pa karlovačke tri župe, a onda često - pa čak i sada još u listopadu - po koja slovenska župa.

Moramo s tugom ustanoviti, da su ove često vrlo daleke župe po broju vjernika daleko ispred primorskih blizih župa, koje još drže svoje dane proštenja na Trsatu. Kad biste posjetili kojom srećom proštenište Majke Božje u Mariji Bistrici blizu Zagreba, koliko biste tek tamo našli hodočasnika , ali tamo obilno dolaze i sve okolišnje župe , a kod Trsata je obratno.

Medju novosti u trsatskom svetištu spada i novi Križni put, koji je upravo dovršen, i to tehnikom fresco - secco. Kad dodjete u Rijeku, navratite se trolejom i na Trsat i pomolite se Trsatskoj Gospi, kao nekada Vaši predji.

P. Gabrijel

SVIM SVOJIM ŽUPLJANIMA, PRIJATELJIMA, SURADNICIMA I ČITATELJIMA ČESTIT B O Ž I Ć I S R E T N O N O V O L J E T O ŽELI

BAKARSKI ŽUPNIK

S a d r ž a j

OVAJ VJESNIK SLUŽI ZA UNUTRAŠNJU UPOTREBU ŽUPE BAKAR. SLIJEDEĆI BROJ IZIĆI ĆE PREMA MOGUĆNOSTI. VJESNIK SE IZDRŽAVA DOBROVOLJNIM DOPRINOSIMA.

Izdavač: Župni ured Bakar, Turan 281
Odgovorni urednik: Dr. Josip Šojat, župnik, Bakar
Umnoženo ciklostilom Biskupske kancelarije u Senju, Stara cesta 13